

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

ДЕРЖЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Як залучити інвестиції в бюджетну сферу за енергосервісними договорами

Голова Української Асоціації ЕСКО

Корчміт Олексій

04 грудня 2020

МЕХАНІЗМ ЕНЕРГОСЕРВІСНИХ ДОГОВОРІВ (ЕСКО) Імплементация Директиви 2012/27/ЄС

Основний принцип:

Повернення приватних інвестицій в енергоефективність бюджетних установ виключно за рахунок економії енергоспоживання

Термомодернізації підлягає більше **70 тис. бюджетних установ**.
Обсяг ринку становить **4-8 млрд євро** (в залежності від глибини заходів).

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОСЕРВІСНИХ ДОГОВОРІВ

ЕТАП 1

→ визначення переліку
об'єктів та базових
рівнів споживання

ЕТАП 2

→ оголошення та
проведення процесу
закупівлі енергосервісу

ЕТАП 3

→ укладання
енергосервісного
договору з переможцем

ЕТАП 4

→ впровадження заходів
з енергосервісу

ЕТАП 5

→ вимірювання та верифікація
рівня досягнення
економії та виплати

ЕТАП 6

→ завершення
енергосервісних
договорів

38 ЕСКО-інвесторів на ринку енергосервісу в бюджетній сфері

Сума договорів, млн грн

Кількість договорів

548 ЕСКО-ДОГОВОРІВ УКЛАДЕНО НА СУМУ ПОНАД 1,2 МЛРД. ГРН СТАНОМ НА 10.11.2020

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ЕСКО-МЕХАНІЗМУ

2015

2016

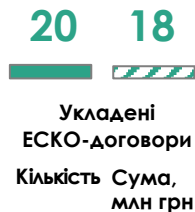
2017

2018

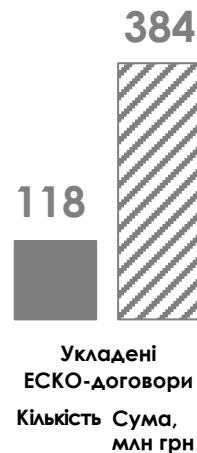
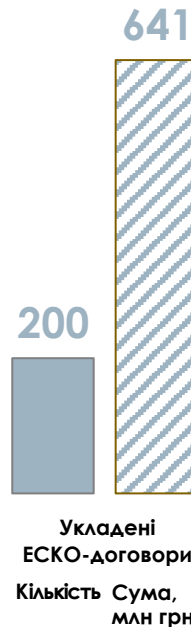
2019

2020
ЛИСТОПАД

ПРИЙНЯТТЯ ЕСКО-
ЗАКОНОДАВСТВА

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕСКО-
ЗАКОНОДАВСТВА

35 ТИС. ГКАЛ АБО 60 МЛН ГРН ЗЕКОНОМИЛИ НА ОПЛАТІ ЕНЕРГОНОСІЇВ 36 МІСТ, РЕАЛІЗУЮЧИ 242 ЕСКО-ДОГОВОРІВ*

242 ЕСКО-договори

36 міст

35 тис. Гкал
теплової енергії **

АБО

60 млн грн

Базовий рівень

102 тис. Гкал

Факт. споживання

67 тис. Гкал

**ЕКОНОМІЯ
35%**

Базовий рівень

176 млн грн

Факт. споживання

116 млн грн

**ЕКОНОМІЯ
35%**

* - Інформація щодо економії взята за останній опалювальний сезон (жовт.-квіт. 2019-2020рр.)

** - досягнута економія з урахуванням коригування на кліматичні умови

СЕРЕДНІ ПОКАЗНИКИ 242 ЕСКО-ДОГОВОРІВ (2020)

ЦІНА
ДОГОВОРУ

1,3 МЛН ГРН

СТРОК
ДОГОВОРУ

7 РОКІВ

ВІДСОТОК
факт. економії
За опалов. сезон 2019-2020

35%

РОЗПОДІЛ ЕКОНОМІЇ
МІЖ ВИКОНАВЦЕМ
І ЗАМОВНИКОМ
*(Без врахування договорів за
механізмом поглибленого партнерства)*

90%/10%

- 90/10 – 120 договорів
- 80/20 – 38 договорів
- 85/15 – 29 договорів
- 95/5 – 29 договорів
- 100/0 – 13 договорів

90% ЕСКО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ В ШКОЛАХ ТА САДКАХ

ШКОЛИ

160
(65%)

ДИТСАДКИ

66
(27%)

ІНШІ ОБ'ЄКТИ

(Школи мистецтв, центри творчості, навчально-реабілітаційні центри, лікарні, КП)

14
(6%)

КОМУНАЛЬНІ
ВИЩІ
НАВЧАЛЬНІ
ЗАКЛАДИ

(Олександрійський коледж культури і мистецтв)

2
(до 1%)

242

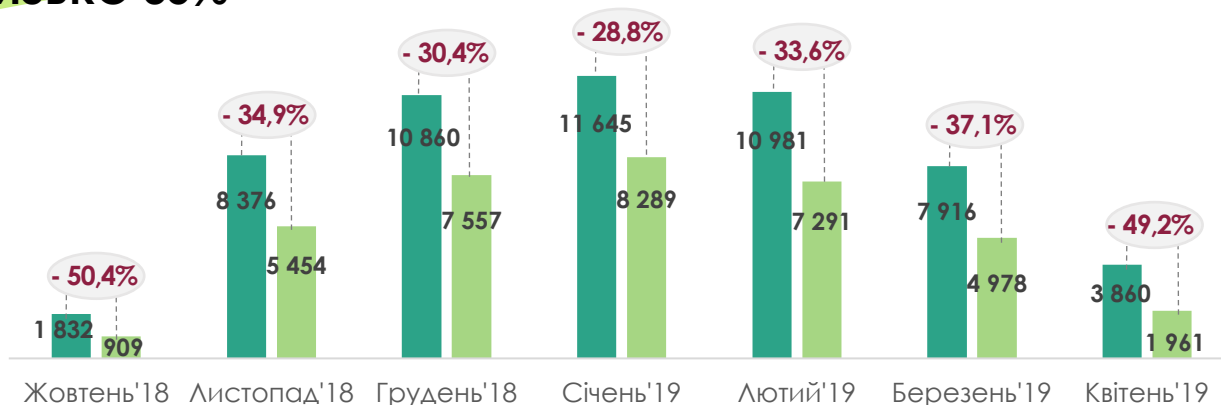
усього верифіковано ЕСКО-договорів

ЗА ДАНИМИ ПРОВЕДЕНИХ ВЕРИФІКАЦІЙ ЕСКО-ДОГОВОРІВ СЕРЕДНЯ ЕКОНОМІЯ СКЛАДАЄ БЛИЗЬКО 35%

Опалувальний період
2018/2019

126 договорів

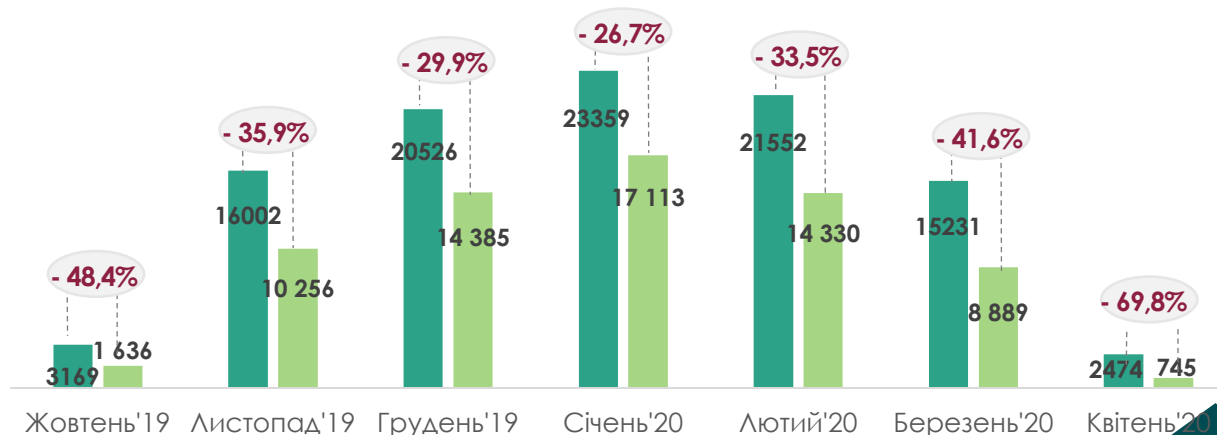
ЕКОНОМІЯ
≈33,8%

Опалувальний період
2019/2020

242 договори

ЕКОНОМІЯ
≈34,3%

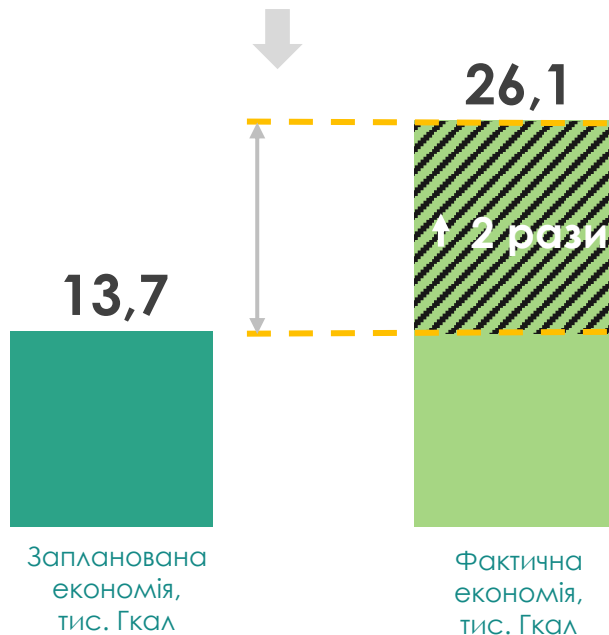

■ Сукупний базовий рівень, Гкал

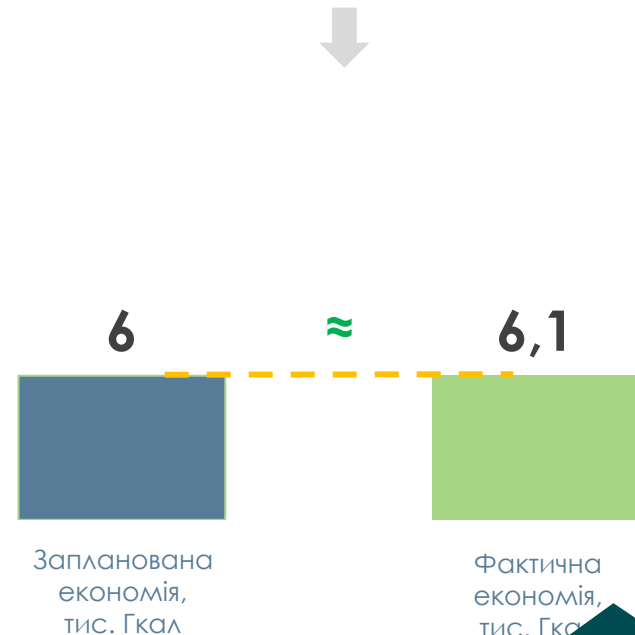
■ Фактично спожито, Гкал

87% ЕСКО-ДОГОВОРІВ (211) ДОСЯГЛИ АБО ПЕРЕВИЩИЛИ ПЛАНОВІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЇ (ЗА ОПАЛ. ПЕРІОД 19/20)

За 153 ЕСКО-договорами фактична економія в ≈ 2 рази більше запланованій

За 58 ЕСКО-договорами фактична економія $\approx$ запланованій

НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗА ЕСКО – МОДЕРНІЗАЦІЯ ГАЗОВИХ КОТЛІВ ТА УТЕПЛЕННЯ

за опалювальний сезон 2019/2020

ДОСЯГНУТА ЕКОНОМІЯ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ

Газ

48%

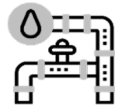

Модернізація
газових котлів

24%

Нові
газові котли

Централізоване
опалення

50%

Часткове
утеплення

35%

ІТП з
Електро-
догрівом

33%

ІТП нові
/модернізація

Тверде
паливо

59%

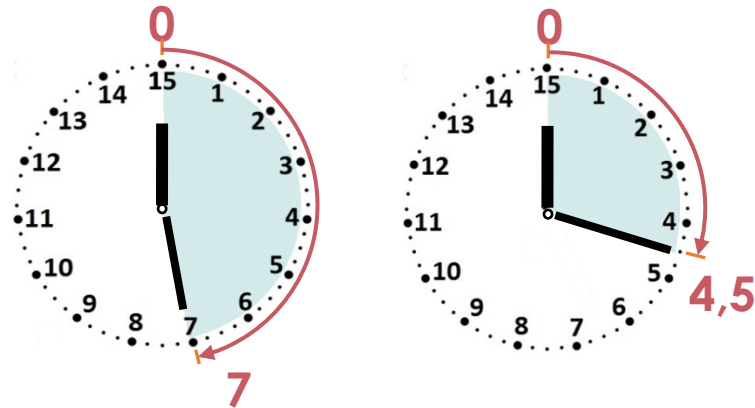
Модернізація
інженерних мереж
та утеплення
горюща

ІЗ 7 ДО 4,5 РОКІВ СКОРОТЯТЬСЯ ТЕРМІНИ ДОГОВОРІВ ЗАВДЯКИ ПЕРЕВИКОНАННЮ ЕКОНОМІЇ

ДОСЯГНЕННЯ БІЛЬШОЇ ЕКОНОМІЇ ПРИЗВЕДЕ ДО СКОРОЧЕННЯ СТРОКУ ДОГОВОРІВ*

! У разі збереження такої тенденції, строк договорів може скоротитись з 7 до 4,5 років*

*Енергосервісний договір припиняється достроково у разі, якщо сукупна сума виплат, здійснених на користь виконавця енергосервісу, досягла ціни енергосервісного договору (п.8 ст. 5 Закону №327)

ЕСКО: поглиблене партнерство

У 2018 РОЦІ РОЗПОЧАТО РЕАЛІЗАЦІЮ МОДЕЛІ «ПОГЛИБЛЕНОГО ПАРТНЕРСТВА» МІЖ ЗАМОВНИКОМ ТА ЕСКО (Ч. 5 СТ. 5 ЗАКОНУ №1980-VIII)

Гнучкий підхід до встановлення фіксованого відсотку від скорочення витрат на користь замовника, у разі якщо замовник самостійно (за власний кошт) впроваджуватиме частину енергоефективних заходів

ПЕРЕВАГИ та НАСЛІДКИ синергії:

в 3 рази збільшиться частка замовника від економії вже під час строку дії енергосервісного договору

в 2 рази збільшиться економія енергії на об'єктах енергосервісу завдяки більш комплексним енергоефективним рішенням

8 ГРОМАД, ЩО ЗАПРОВАДИЛИ ПІЛОТНІ ПРОЕКТИ ЗА МОДЕЛЛЮ «ПОГЛИБЛЕНЕ ЕСКО-ПАРТНЕРСТВО»

Одеса

Бородянка

Дрогобич

Славутич

Сєвєродонецьк

Савранська
районна рада

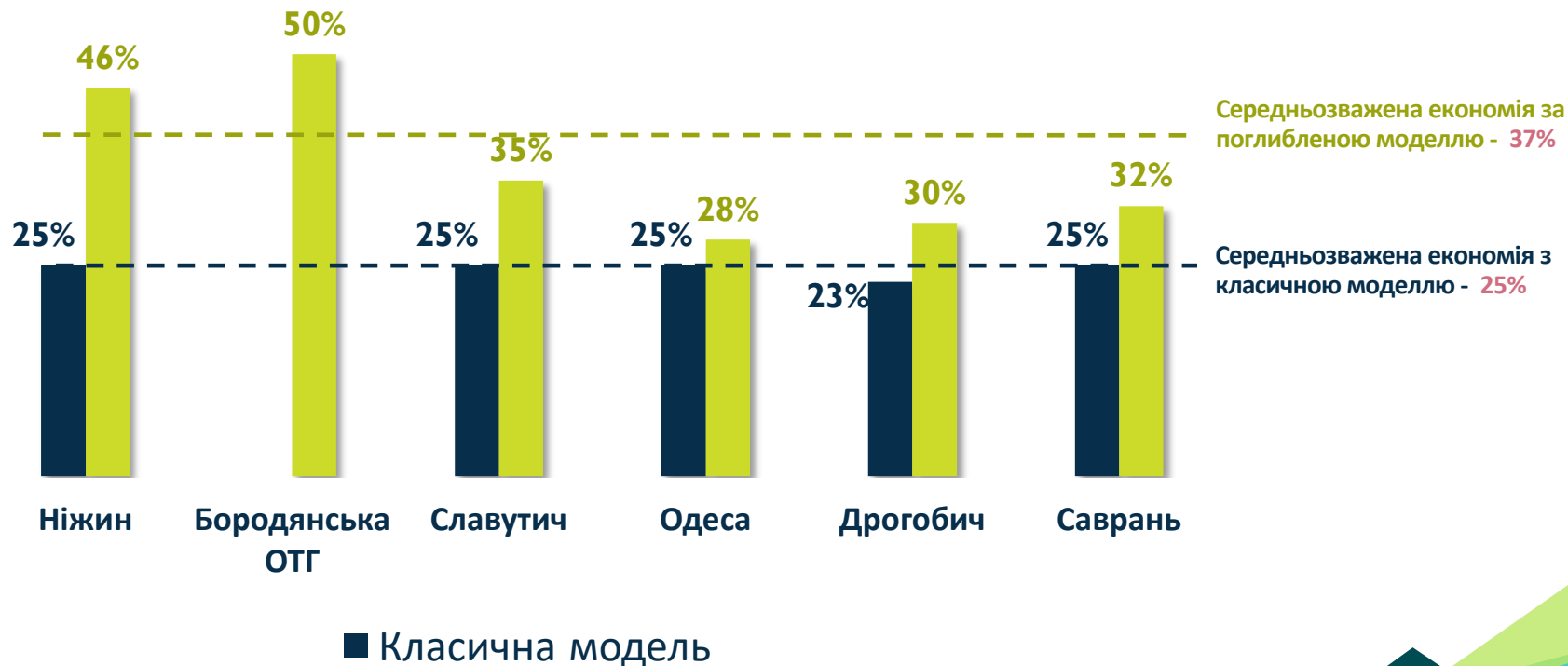
Ніжин

Первомайський

Порівняння ЕСКО-моделей «класичного» та «поглибленого партнерства»

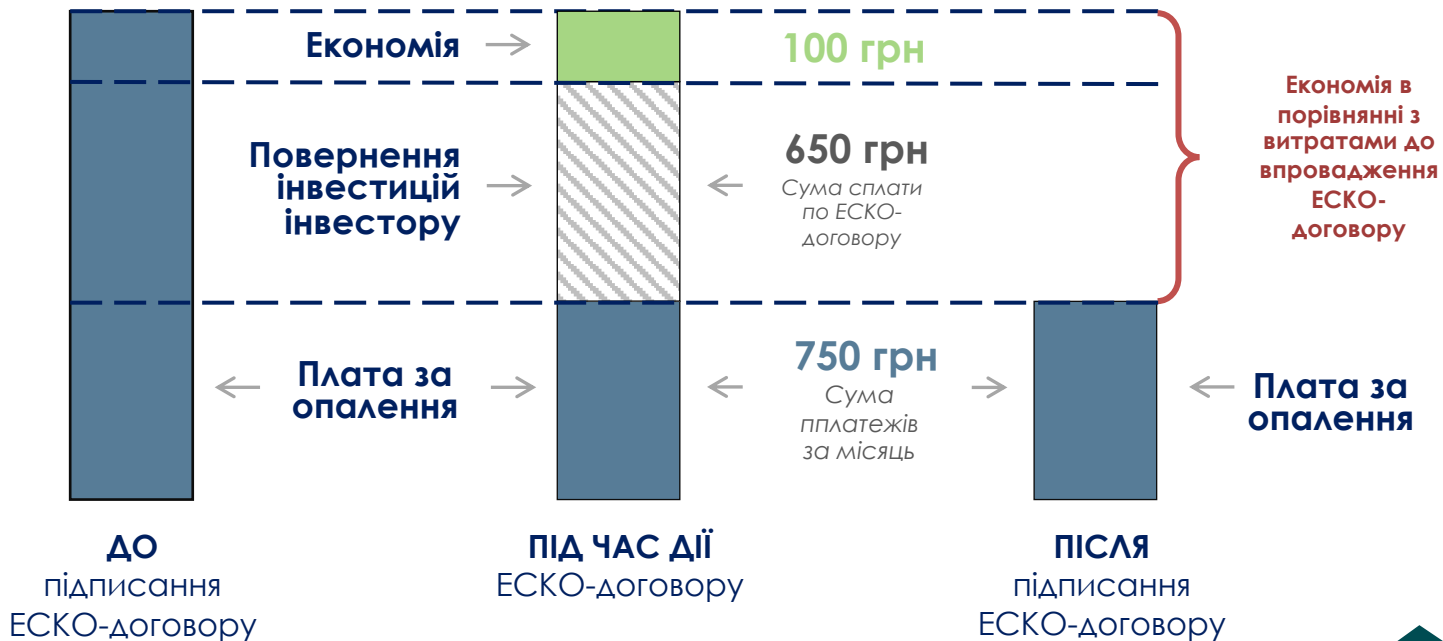

ЕСКО - ОСББ

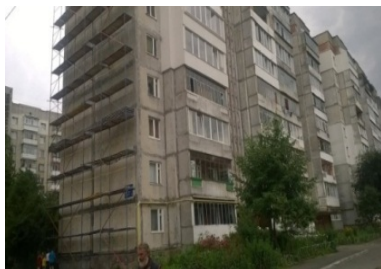
ПРИКЛАД ОПЛАТИ ЗА ЕНЕРГОСЕРВІС 1-КІМНАТНОЮ КВАРТИРОЮ

>1500 грн

Сума платежів
за місяць

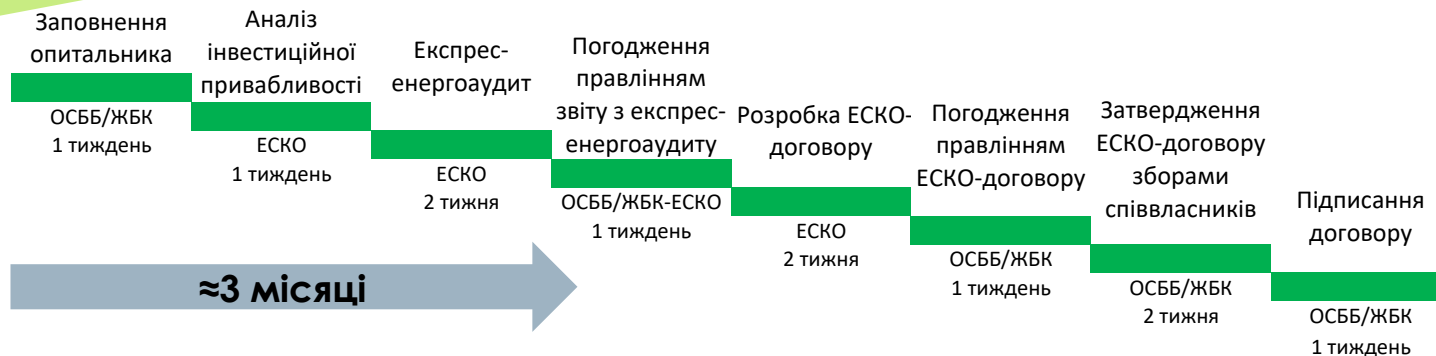

ОСНОВНІ ВИГОДИ ОСББ ВІД ЕСКО-ДОГОВОРУ

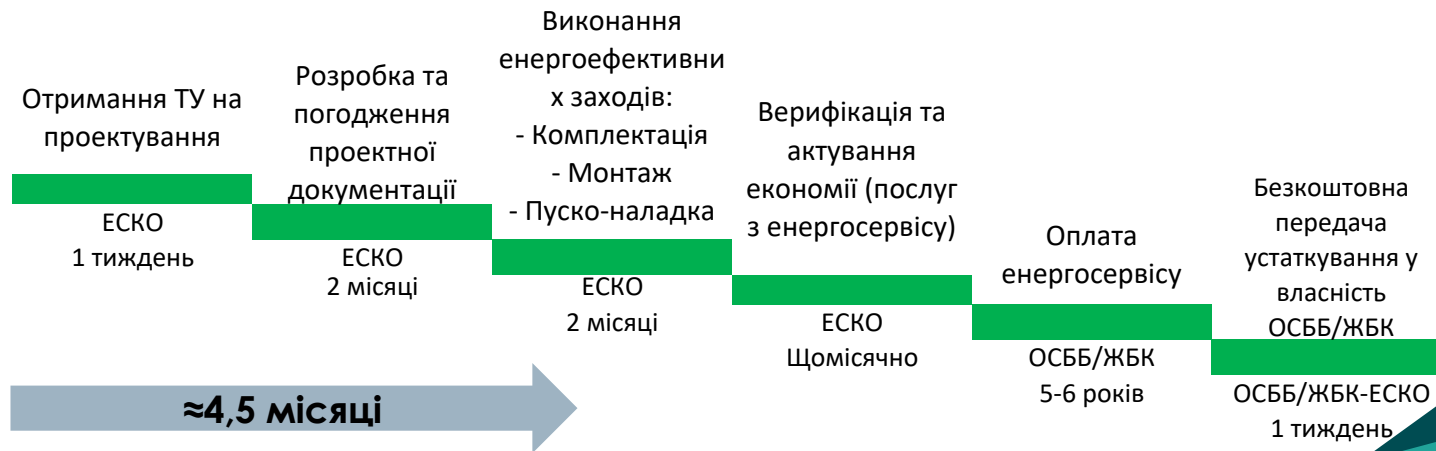

- ✓ Економія на оплаті комунальних послуг (від 50% і вище)
- ✓ ЕЕ заходи «під ключ» (від підготовки проекту до експлуатації)
- ✓ ЕСКО (управитель) зацікавлена у максимально ефективному результаті
- ✓ Фінансові і технічні ризики на ЕСКО (управителі)
- ✓ Підвищення комфорту житлових умов
- ✓ Підвищення комерційної вартості житла (приблизно на 25%)

АНАЛІТИЧНО-ДОГОВІРНА СТАДІЯ

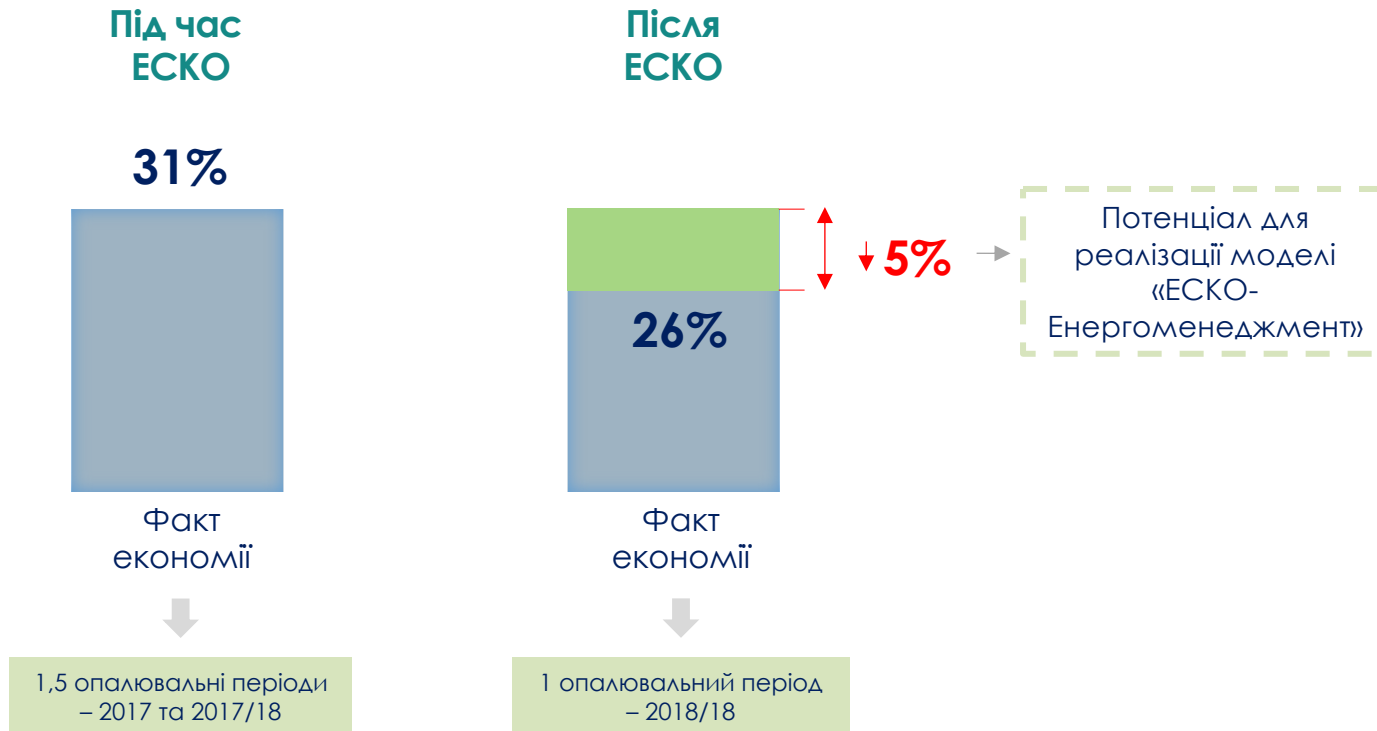

ІНВЕСТИЦІЙНА СТАДІЯ

ЕСКО - Энергоменеджмент

ФАХОВЕ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ЕНЕРГОСЕРВІСУ ДОДАЄ 5% ЕКОНОМІЇ ЕНЕРГОНОСІЇВ

ПРОЯВИ НЕДОБРОСОВІСНОЇ ПОВЕДІНКИ ВИКОНАВЦІВ ЕНЕРГОСЕРВІСУ

1

ТЕНДЕР

Аномальна економія

Модуль енергосервісу в ПРОЗОРРО визначає переможця за очікуваною максимальною економією енергоносіїв та мінімальним строком договору. При цьому ЕСКО-законодавство не дозволяє відсікати пропозиції, які не відповідають інженерним практикам і розрахункам енергоаудитів та пропонують аномально високі показники скорочення споживання енергоносіїв.

Ідеологія законодавства з енергосервісу – у спрощенні та неутрачненні в процес контролюючих і погоджувючих органів влади. Така лібералізація підштовхнула частину виконавців енергосервісу до недобросовісних дій, наприклад - ремонту наявного устаткування (замість встановлення нового).

При залученні приватних інвесторів очкується скорочення витрат на енергоносії в тому ж році. Частина ж виконавців енергосервісу після укладення договорів одразу подає додаткові угоди на посування строків інвестування мінімум на рік. Відтак розпорядники бюджетних коштів перевитрачають бюджетні видатки на сплату енергоносіїв.

Мінімізація інвестування

2

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ЗАХОДІВ

Зрив строків

Класична формула розрахунку сплати за енергосервіс передбачає 4 показники: базове споживання, фракційне споживання, тариф на енергоносії та фіксований відсоток сплати виконавцю енергосервісу. Зміни базового закону у 2017 р. надали право сторонам договору використовувати додаткові показники для приведення розрахунків до співставних умов. Однак, враховуючі, що законодавство не вимагає цього напрямку, окремі виконавці уникають додаткових інвестиційних витрат. Це дозволяє виставляти акти з енергосервісу навіть за умов хронічного порушення санітарних вимог з повітряно-теплового режиму.

3

АКТИ ВИКОНАНИХ ПОСЛУГ

Маніпуляції із розрахунками

Із 2017 р. до 19.04.2019 базовий закон (від 09.04.2015 №327) мав правову норму: ціна енергосервісного договору може бути змінена за умов впливу інфляції та валютних коливань. За однорічними договорами цей інструмент нівелював ризики підрядників від збитків – в період від подачі тендерних пропозицій до моменту повного розрахунку із замовником. Однак, окремі виконавці пристосували в договорах індекс споживчих цін не до 1 року надання послуг, а до всієї ціни договору. Це призведе до колізії, коли строк договору закінчився, а ціна договору не вичерпана. Перевитрати бюджету можуть дорівнювати половині ціни таких договорів.

Викривлення впливу інфляції

4

УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ

ПЕРЕДУМОВИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА НЕДОБРОСОВІСНУ ПОВЕДІНКУ ВИКОНАВЦІВ ЕНЕРГОСЕРВІСУ

**ЗАКОНОДАВЧІ
ПРОГАЛИНИ**

**НИЗЬКИЙ
ІНСТИТУЦІЙНИЙ
РОЗВИТОК ЗАМОВНИКІВ
ЕНЕРГОСЕРВІСУ**

**ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА НЕДОБРОСОВІСНУ ПОВЕДІНКУ
ВИКОНАВЦІВ ЕНЕРГОСЕРВІСУ**

**Удосконалення
законодавства:**

**Інституційний
розвиток публічних
органів, що задіяні
в енергосервісі:**

Відсікання учасників тендерів із аномально високими показниками скорочення споживання ПЕР

Обов'язкова експертиза капіталовкладень та прав замовників на припинення договорів при порушенні ДБН та ДСТУ під час проектування, комплектації та монтажу устаткування

Обов'язковість встановлення систем енергомоніторингу коштом виконавця енергосервісу із онлайн-доступом замовника до параметрів температур та обсягів споживання енергоносіїв

Проведення онлайн-семінарів задля навчання розпорядників бюджетних коштів ключовим принципам верифікації дій ЕСКО-інвесторів

Залучення експертів Української Асоціації енергосервісних компаній до перевірки вірності розрахунків актів з енергосервісу

Втілення системи енергоменджменту в бюджетній сфері із матеріальною мотивацією осіб, що задіяні у впровадженні енергосервісу

Посилення ролі енергоменеджерів публічних органів в реалізації енергосервісних договорів

Формування бази відкритих даних про кейси із недобросовісної поведінки приватних партнерів.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

ДЕРЖЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Дякую за увагу!

**Голова Української Асоціації ЕСКО
Корчміт Олексій
050-557-67-75**